آیا موضوعات پژوهشی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری با شاخص بار بیماری‌های منطقه به صورت سال‌های تعدیل شده عمر بر حسب ناتوانی مطابقت دارد؟

مجیده هروی‌کریموی، فرشته آیین، فضل‌الله احمدی، مینا توتونچی

چکیده

مقدمه: تحقیق، اساس کار پرستاری است و باید تحقیقات با نیازهای بهداشتی جامعه هماهنگ شود. این مطالعه با هدف تعیین مطابقت موضوعات پژوهشی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری با شاخص بار بیماری‌ها به صورت سال‌های عمر تعدیل شده بر حسب ناتوانی انجام گرفته است.

روش‌ها: در این مطالعه تطبیقی، ۳۷۳ تحقیق ثبت شده در لیست کتابخانه‌های دانشکده‌ای و یا پایگاه‌های اینترنتی دانشگاه‌ها در قالب پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری بین سال‌های ۸۴ـ۷۹ از نظر موضوع مورد بررسی قرار گرفت و با علت بار بیماری به صورت سال‌های عمر تعدیل شده بر حسب ناتوانی منطقه مدیترانه شرقی منتشر شده در گزارش جهانی سلامت ۲۰۰۳ مقایسه گردید.

نتایج: موضوعات پایان‌نامه‌ها در مقایسه با علت‌های بار بیماری به صورت سال‌های عمر تعدیل شده بر حسب ناتوانی در موارد حوادث و سوانح عمدی و غیر عمدی، اختلالات اعضای حسی، آنومالی‌های مادرزادی، بیماری‌های تنفسی و گوارشی و دندان، کمبودهای تغذیه‌ای، اختلالات تغذیه‌ای و غدد درون‌ریز کمتر از حد مطلوب بود. در خصوص بیماری‌های قلبی- عروقی، تناسلی- ادراری، پوستی، عضلانی- اسکلتی، دیابت شیرین، نئوپلاسم‌ها و وضعیت مادری و حول و حوش زایمان، بیشتر از حد مطلوب و در مورد بیماری‌های عصبی- روانی در حد مطلوب بود.

نتیجه‌گیری: اکثر موضوعات پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد با این شاخص بهداشتی مطابقت داشت. با عنایت به آمار بالای پایان‌نامه‌ها در خصوص وضعیت مادری و حول و حوش زایمان و دستگاه تناسلی- ادراری پیشنهاد می‌شود از پرداختن بیش از حد به این موضوعات پرهیز گردد و تحقیقات بیشتری در زمینه سوانح و مشکلات ناشی از آن انجام شود.

واژه‌های کلیدی: پژوهش، پرستاری، پایان‌نامه، کارشناسی ارشد، بار بیماری، سال‌های عمر تعدیل شده بر حسب ناتوانی.

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / بهار و تابستان ۱۳۸۵؛ ۶(۱): ۱۱۷ تا ۱۲۴

مقدمه

رشته پرستاری در ایران، با نیم قرن سابقه، به عنوان یک حرفه، بیش از سه دهه سابقه علمی و دانشگاهی دارد(۱). پرستاری یکی از مهم‌ترین رشته‌های علوم پزشکی است که نقش اساسی در روند درمان بیماری‌ها بازی می‌کند. از آنجا که روش‌های تشخیص و درمان در علوم پزشکی همواره در حال تغییر و تحول است، حرکت هماهنگ علم پرستاری با سایر علوم پزشکی ضروری به نظر می‌رسد و پژوهش در علوم بالینی و پرستاری لازمه این حرکت است(۲). ضامن بقای هر رشته و حرفه‌ای حرکت با کاروان پرشتاب تولید علم و بکارگیری آن

آدرس مکاتبه. فرشته آیین (مربی)، گروه پرستاری، دانشکده پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تقاطع بزرگراه چمران و جلال آل‌احمد، تهران.

E-mail: fereshtehaein@yahoo.com

مجیده هروی‌کریموی، مربی دانشگاه علوم پزشکی شاهد، دکتر فضل‌الله احمدی، دانشیار دانشگاه تربیت مدرس و مینا توتونچی، مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

این مقاله در تاریخ ۸۵/۲/۱۶ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۸۵/۵/۱ اصلاح شده و در تاریخ ۸۵/۵/۱۸ پذیرش گردیده است.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-20]

در بهبود خدماتی است که به جامعه ارائه می‌دهد. پرستاری به عنوان یک رشته علمی و دانشگاهی یا یک حرفه رسمی اجتماعی، برای بیان خود از این قاعده مستثنی نبوده و ناگزیر به حرکت در این کاروان جهانی و ملی است. بررسی نقش و سهم رشته پرستاری در کشورهای توسعه یافته در تولید علم حاکی از اهتمام پرستاران برای استمرار حیات علمی و اجتماعی آنها است(۳). برای حصول اطمینان از اینکه پرستاری، قابل اعتماد، قابل قبول برای بیماران و مقرون به صرفه است، پرستاران در حال بررسی و پاسخگویی به چرایی عملکردها و چگونگی اثرات مورد انتظار آن هستند. عملکرد مطلوب پرستاری، بازتابی از نتایج یک تحقیق ارزشمند است که هدف غایی آن، اعتلای کارآیی و ارائه خدمات با کیفیت به مراجعین است(٤). با انجام تحقیقات صحیح، کاربردی و منطبق با نیاز جامعه است که کیفیت ارائه خدمات در زمینه‌های مختلف پرستاری بهبود می‌یابد.

بخش عمده‌ای از تحقیقات پرستاری، در قالب پایان‌نامه‌های دانشگاهی انجام می‌گیرد. بسیاری از پایان‌نامه‌هایی که توسط دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی صورت گرفته، پژوهش‌هایی هستند که به شیوه علمی و با توجه به محدودیت‌هایی که یک فعالیت آموزشی اقتضا می‌کند، انجام شده است. گرچه یادگیری و جنبه آموزشی پایان‌نامه‌ها مشخص‌ترین هدف و یا دلیل اجرای آن است، اما میزان ارتباط این مطالعات با مشکلات موجود در جامعه، و پی‌آمدهای مورد انتظار به لحاظ مهارت‌ها و کارآیی‌های مورد نیاز هر یک از مقاطع تحصیلی مشخص نیست. از طرفی، توسعه پرستاری و تغییر سیاست‌ها و خط مشی‌های آن براساس یافته‌های تحقیق امکان‌پذیر است. به عبارت دیگر، توانایی تصمیم‌گیری در جنبه‌های بالینی، آموزشی و مدیریت، بستگی به میزان دسترسی به اطلاعات صحیح دارد. حال با توجه به منابع و هزینه‌ای که برای هر یک از پایان‌نامه‌ها در کشور صرف می‌شود، لازمست انتخاب موضوع‌های پژوهشی براساس اولویت‌ها و نیازهای مربوط به سلامت جامعه باشد، تا منابع صرف شده نتیجه مؤثری داشته باشد.

از آنجایی که براساس گزارش بانک جهانی، حرفه پرستاری به عنوان مقرون به صرفه‌ترین منابع ارائه مراقبت‌های سلامتی با کیفیت بالا، نقش برجسته‌ای در فعالیت‌های مرتبط با سلامتی افراد جامعه دارد، بدیهی است در موقعیت کنونی که سیستم‌های ارائه مراقبت با تغییرات سریع و گسترده‌ای رو به رو هستند و نیازهای بهداشتی و سلامتی جامعه با پدیدار شدن بیماری‌های نوظهور نظیر ایدز، سارس و هم چنین شیوع ناتوانی و مرگ و میر بالای ناشی از بیماری‌ها دائماً در حال تغییر و دگرگونی است، رشته پرستاری به عنوان یک حرفه، باید به واقعیت‌های موجود در جامعه توجه نشان دهد و متناسب با تغییرات در حال وقوع در سیستم‌های ارائه خدمات سلامتی عمل کنند(٤). پژوهش‌های انجام شده در ایران بیانگر فقدان و یا کمبود بهره‌وری از نتایج تحقیقات است(٥و٦).

شاخص بار بیماری‌ها به صورت سال‌های عمر تعدیل شده بر مبنای ناتوانی (Disability Adjusted Life Years-DALYs)، امروزه، توسط سازمان جهانی بهداشت، به ابزاری اساسی و مورد توجه در ارزیابی خدمات بهداشتی- درمانی در سطح فردی و اجتماعی تبدیل شده است(۷). این شاخص عبارت است از جمع سال های از دست رفته عمر به دنبال مرگ زودرس در یک جمعیت (Years of life lost) یا سال‌های از دست رفته عمر مفید ناشی از ناتوانی حاصل از بیماری‌ها (Years lost due to disability). در واقع، DALY یک معیار خلأ سلامتی است که علاوه بر محاسبه سال‌های از دست رفته عمر به دنبال مرگ زودرس، سال‌های عمر مفید و سالم را که به دلیل ناتوانی ناشی از بیماری‌ها، از دست رفته است، در بر می‌گیرد. یعنی، یک DALY بیان‌کننده فقدان یک سال زندگی سالم است. DALY با هدف تعیین اولویت‌های خدمات بهداشتی، شناسایی گروه‌های هدف، از جمله گروه‌های پرخطر جامعه و ارائه معیاری برای ارزشیابی بازده خدمات بهداشتی توسط سازمان جهانی بهداشت معرفی و مورد تأکید واقع شده است(۸). بطوری که در گزارش سازمان جهانی سلامت ۲۰۰۳ که توسط سازمان جهانی بهداشت منتشر شد، وضعیت سلامت مناطق مختلف دنیا تنها با استفاده از این شاخص روشن گردید. تأکید سازمان جهانی بهداشت در ارزیابی وضعیت بهداشتی مناطق مختلف دنیا بر استفاده از این شاخص است(۹). از آنجا که تأکید پرستاری امروزی بر انجام مراقبت‌های پرستاری، مبتنی بر شواهد استوار است و قرن بیست و یکم را قرن پرستاری مبتنی بر شواهد در نظر گرفته‌اند، این امر با تکیه بر نتایج پژوهش‌های پرستاری امکان‌پذیر است(۱۰تا۱۲). انجام تحقیقات در زمینه‌هایی که مشکلات سلامتی عمده جامعه را در بر

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-20]

می‌گیرد، می‌تواند راهنمای خوبی برای عملکرد مؤثر پرستاران باشد. از این رو، این مطالعه با هدف تعیین میزان مطابقت پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری انجام شده در ایران با شاخص بار بیماری‌ها به صورت سال‌های عمر تعدیل شده بر حسب ناتوانی سال ۲۰۰۳ انجام گرفته است.

روش‌ها

در این پژوهش تطبیقی، کل تحقیقات ثبت شده (۳۷۳ مورد) در لیست کتابخانه دانشکده‌ها و یا پایگاه اینترنتی دانشگاه‌ها، در قالب پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری بین سال‌های ۷۹ تا ۸٤ در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران، شهید بهشتی، شیراز، کرمان، تبریز، اصفهان و دانشگاه تربیت مدرس، از نظر موضوع مورد بررسی قرار گرفت و با شاخص علل بار بیماری به صورت سال‌های عمر تعدیل شده بر حسب ناتوانی منتشر شده در گزارش جهانی سلامت ۲۰۰۳ مقایسه گردید(۹). در مطالعه حاضر، عناوین پایان‌نامه‌ها بر طبق لیست DALY طبقه‌بندی گردید. به علاوه، وضعیت DALY مدیترانه شرقی با طبقه مرگ و میر پایین کودکان و بالغین که ایران را شامل می‌شود، مورد استفاده قرار گرفت و به صورت توزیع فراوانی مطلق گزارش شد. مناسبت موضوعات پایان‌نامه‌های انجام شده، با توجه به علت بار بیماری‌ها در دو طبقه متناسب و نامتناسب قرار گرفت. بدین صورت که ۷۵ درصد تناسب بین فراوانی نسبی DALY ناشی از آن طبقه از بیماری با فراوانی نسبی پایان‌نامه‌های انجام شده بر روی همان بیماری‌ها به عنوان متناسب و مطلوب و کمتر از آن و یا بیشتر از فراوانی DALY به صورت نامتناسب و نامطلوب در نظر گرفته شد.

نتایج

جمعاً ۳۷۳ پایان‌نامه از نظر موضوعی مورد بررسی قرار گرفت. بررسی انجام شده نشان داد که بیشترین تعداد پایان‌نامه‌ها مربوط به اختلالات عصبی- روانی و کمترین تعداد در خصوص موضوعات مربوط به بیماری‌های گوارشی، کمبودهای تغذیه‌ای و بیماری‌های پوستی انجام گرفته است. شایان ذکر است که هیچ پایان‌نامه‌ای در خصوص بیماری‌های دندان، اختلالات تغذیه‌ای- غدد درون‌ریز و اختلالات اعضای حسی انجام نشده بود. تعداد ۳۵ پایان‌نامه در زمینه عملکرد حرفه‌ای پرستاران (۹/۸۳ درصد)، ۱۳ پایان‌نامه در موضوعات مربوط به آموزش دانشجویان (۳/۸٤ درصد)، ۱۰ پایان‌نامه بر روی موضوعات آموزش بهداشت و خدمات بهداشتی (٤/٦ درصد)، ١٤ پایان‌نامه بر روی درد (۳/۷۵ درصد) و ۲۰ پایان‌نامه در سایر موضوعات پرستاری بدون ارتباط مستقیم با علل بار بیماری‌ها (٤/٦ درصد) انجام گرفته بود.

این در حالیست که گزارش جهانی سلامت نشان می‌دهد که بیش‌ترین سال‌های عمر تعدیل شده بر حسب ناتوانی، مربوط به حوادث عمدی و غیرعمدی و کم‌ترین میزان آن مربوط به بیماری‌های پوستی و دهان ودندان بوده است(۱۰).

توزیع فراوانی پایان‌نامه‌های انجام شده در انطباق با علل بار بیماری‌ها براساس سال‌های عمر تعدیل شده بر حسب

جدول ۱: توزیع فراوانی بار بیماری به صورت سال‌های عمر تعدیل شده بر مبنای ناتوانی بر حسب علت و توزیع فراوانی پایان‌نامه‌ها درهمان موضوع

علت سال‌های عمر تعدیل شده بر مبنای ناتوانی	مطلق (×۱۰۰۰)	نسبی (٪)	تعداد پایان‌نامه‌ها در موضوع مورد نظر†	نسبت پایان‌نامه‌ها در موضوع مورد نظر
۱. حوادث و سوانح عمدی و غیرعمدی	٤٧٦٣	۱۹/۷۸	۸	۲/۱٤
۲. اختلالات عصبی- روانی	٤۳٤۲	۱۸/۰۳	٦۱	۱٦/۳٥
۳. بیماری‌های قلبی- عروقی	۲۹٥۲	۱۲/۲٥	٥٤	۱٤/٤۷
٤. اختلالات اعضای حسی	۲۱۰۸	۸/۷٥	۰	-
٥. وضعیت مادری و حول و حوش زایمان	۱۷۳۱	۷/۱۸	٤۲	۱۱/۲٦
٦. بیماری‌های واگیر (عفونی ـ انگلی)	۱٥۲۳	٦/۳۲	۱٦	٤/۲۹

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-20]

۷. نئوپلاسم‌های بدخیم	۹۸۳	٤/۰۸	۲۲	٥/۸۹
۸. آنومالی‌های مادرزادی	۹٤۲	۳/۹۱	٦	۱/٦۰
۹. بیماری‌های تنفسی و عفونت‌های آن	۱۳۹۹	٥/۸	۹	۲/٤۱
۱۰. بیماری‌های گوارشی	٦۸۷	۲/۸٥	۳	۰/۸۰
۱۱. کمبودهای تغذیه‌ای	٦۳۱	۲/٦۲	۳	۰/۸۰
۱۲. اختلالات تغذیه‌ای- غدد درون‌ریز	۲۰۹	۰/۸٦	۰	–
۱۳. دیابت شیرین	٤۱۲	۱/۷۱	۹	۲/٤۱
۱٤. بیماری‌های عضلانی- اسکلتی	٥۱۸	۲/۱٥	۱۱	۲/۹٤
۱٥. بیماری‌های دستگاه تناسلی- ادراری	۳۷٥	۱/٥٥	۱٦	٤/۲۹
۱٦. بیماری‌های پوستی	٦۷	۰/۲۷	۳	۰/۸۰
۱۷. بیماری‌های دندان	۳۱۲	۱/۲۹	۰	–

† فراوانی فقط موارد موجود را پوشش می‌دهد.

ناتوانی در جدول یک ارائه شده است. یافته‌ها نشان داد که موضوعات پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری با علت‌های بار بیماری به صورت سال‌های عمر تعدیل شده بر حسب ناتوانی در موضوعات حوادث و سوانح عمدی و غیر عمدی، اختلالات اعضای حسی، آنومالی‌های مادرزادی، بیماری‌های تنفسی و عفونت‌های آن، بیماری‌های گوارشی، کمبودهای تغذیه‌ای، اختلالات تغذیه‌ای و غدد درون‌ریز و بیماری‌های دندان نامتناسب و کمتر از حد مطلوب بود. بیماری‌های قلبی- عروقی و نئوپلاسم‌های بدخیم، وضعیت مادری و حول و حوش زایمان، بیماری‌های دستگاه تناسلی- ادراری، بیماری‌های پوستی و بیماری‌های عضلانی- اسکلتی و دیابت شیرین بیشتر از حد مطلوب و در خصوص بیماری‌های عصبی- روانی در حد مطلوب بود.

بحث

بار بیماری مربوط به حوادث و سوانح عمدی و غیر عمدی، اختلالات عصبی- روانی، بیماری‌های قلبی- عروقی و اختلالات اعضای، حسی بیشترین بار بیماری‌ها بر حسب سال‌های تعدیل شده عمر به دلیل ناتوانی را در منطقه به خود اختصاص داده است(۹). بالاترین میزان تحقیقات پایان‌نامه‌ای نیز مربوط به اختلالات عصبی- روانی، بیماری‌های قلبی- عروقی و وضعیت مادری و حول و حوش زایمان بوده است. خوشبختانه درصد پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری انجام گرفته در خصوص اختلالات عصبی- روانی و بیماری‌های قلبی- عروقی از تناسب خوبی با بار بیماری‌های ناشی از این گونه اختلالات برخوردار است. برعکس، با وجود بار زیاد بیماری ناشی از حوادث و سوانح عمدی و غیر عمدی در منطقه و شیوع بالای این گونه سوانح، اعم از تصادفات جاده‌ای، زلزله، سیل و از این قبیل موارد در کشورمان و تأکید سازمان جهانی بهداشت بر کاهش مشکلات ناشی از سوانح و بلایای طبیعی، متأسفانه در انتخاب عناوین پایان‌نامه‌های پرستاری این موضوع مدنظر قرار نگرفته است و بیانگر نیاز و توجه بیشتر به این اولویت بهداشتی در تحقیقات پرستاری می‌باشد. همچنین، مطالعات خارج از کشور نیز نشان می‌دهد که در زمینه سوانح و صدمات ناشی از آنها، پژوهش در زمینه شناخت مداخلات مؤثر پرستاری برای کاهش عوارض عروقی و ریوی و آسپیراسیون ناشی از آن، صدمات در دوره بعد از عمل و همچنین، شناخت تغییرات ناشی از صدمات در وضعیت روانی و سبک زندگی بیماران از اولویت ویژه برخوردار است(۱۳). به علاوه، مطالعه انجام شده در آمریکا مبین معضل بزرگ ناشی از سوء مصرف مواد و نیاز به انجام پژوهش‌های پرستاری در این راستاست(۱٤).

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که در زمینه اختلالات اعضای حسی، پژوهشی در قالب پایان‌نامه از سال ۱۳۷۹ تاکنون در ایران انجام نشده است. بر طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت ۲۰۰۳، در مناطق در حال توسعه، پیدایش اختلال بینایی و کاهش شنوایی، جزو عواملی هستند که بخش مهمی از ناتوانی بزرگسالان را شامل می‌شوند(۹). با توجه به

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-20]

اینکه قریب به ۹ درصد کل سال‌های تعدیل شده عمر بر مبنای ناتوانی به این گونه اختلالات تعلق گرفته است، فقدان پژوهش علمی در قالب پایان‌نامه در این زمینه، کاستی را در انتخاب موضوعات پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری نشان دهد.

از سوی دیگر، فراوانی مطالعات مرتبط با وضعیت مادری و حول و حوش زایمان و بیماری‌های تناسلی- ادراری، بیانگر توجه بیش از حد مورد نیاز به این موضوعات در پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری می‌باشد. شایان ذکر است که مطالعه انجام شده در زمینه بررسی مقالات پژوهشی مندرج در مجلات علمی داخل کشور نیز نشان می‌دهد که بیماری‌های زنان و مامایی شایع‌ترین بیماری‌های مورد پژوهش را تشکیل داده‌اند(۱۵). از آنجا که این گونه موضوعات، بخش عمده و اصلی پایان‌نامه‌های دانشجویان کارشناسی ارشد مامایی را شامل می‌شود و با در نظر گرفتن اینکه تعداد پایان‌نامه‌های پرستاری، با توجه به محدودیت تعداد دانشجو، زیاد نیست و علمی‌ترین و قوی‌ترین تحقیقات پرستاری را در کشورمان شامل می‌شود، به نظر می‌رسد تأکید بر روی این گونه موضوعات در پایان‌نامه‌های پرستاری ضرورت نداشته باشد.

یافته‌ها همچنین عدم توجه کافی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری را بر روی بعضی اختلالات نشان می‌دهد که توجه بیشتر محققین را می‌طلبد. از طرفی، فراوانی تحقیقات انجام شده در قالب پایان‌نامه بر روی بیماری دیابت شیرین، بیماری‌های پوستی و قلبی- عروقی و نئوپلاسم‌های بدخیم، به تناسب بیشتر از DALYs متعلق به این بیماری‌هاست، بنابراین، به نظر می‌رسد می‌توان تحقیق دانشجویان را در این موارد تعدیل کرد.

علاوه بر اینها، اکثر بیماری‌ها با درد همراه هستند و به نظر می‌رسد پژوهش‌های انجام شده در زمینه درد ارزشمند باشد. از طرفی، پژوهش‌های انجام شده در خارج از کشور نیز درد را یکی از اولویت‌های پژوهش در پرستاری تلقی نموده و نیاز به انجام تحقیق بیشتر در زمینه پیشگیری و تسکین درد را در بیماران تأکید کرده است(۱۶) و از طرف دیگر، یکی از چهار وظیفه اصلی پرستار کمک به بیماران در درد می‌باشد(۱۷)، پیشنهاد می‌شود به موضوع درد در پژوهش‌های پرستاری توجه بیشتری مبذول گردد.

در این مطالعه، امکان گزارش بار بیماری‌ها مختص کشور ایران به صورت سال‌های تعدیل شده عمر بر حسب ناتوانی در مطالعه حاضر موجود نبود، زیرا این شاخص بطور انحصاری برای ایران گزارش نشده است. بنابراین، در مطالعه حاضر، از آمار این شاخص در منطقه مدیترانه که ایران را نیز شامل می‌شود، استفاده گردید.

عدم امکان دسترسی به لیست کلیه‌پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری تمام دانشگاه‌های علوم پزشکی که این مقطع را دارا می‌باشند، یکی از محدودیت‌های این مطالعه بود. زیرا پایگاه‌های اینترنتی اکثر دانشگاه‌ها هنوز تکمیل نشده است. بنابراین، محققین برای اطمینان از صحت اطلاعات، صرفاً دانشگاه‌هایی که لیست پایان‌نامه‌های آنها کامل بود برای مطالعه حاضر انتخاب نمودند.

به محققین و اعضای هیأت علمی و دانشجویان پرستاری پیشنهاد می‌گردد که در انتخاب عناوین پایان‌نامه‌ها دقت بیشتری مبذول و آن را مطابق نیاز جامعه و شاخص DALY انتخاب کنند. انجام مطالعه برای مطابقت سایر برنامه‌های آموزشی مقاطع مختلف پرستاری با DALY می‌تواند در تأمین نیازهای حرفه ای مفید باشد.

نتیجه‌گیری

اکثر موضوعات پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد با علت‌های بار بیماری به صورت سال‌های عمر تبدیل شده بر حسب ناتوانی مطابقت داشت. تعدیل و کاستن پژوهش در زمینه وضعیت مادری و حول و حوش زایمان و بیماری‌های تناسلی- ادراری و افزایش مطالعات در زمینه حوادث و سوانح، اختلالات حسی، آنومالی مادرزادی، بیماری‌های تنفسی و گوارشی و کمبودها و اختلالات تغذیه‌ای و غدد درون‌ریز و بیماری‌های دندان می‌تواند در همخوانی بیشتر موضوعات پژوهشی پایان‌نامه‌ها با DALY کمک‌کننده باشد.

منابع

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-20]

۱. تفرشی مریم. قانون و مقررات، اخلاق و تاریخ و تحولات پرستاری. چاپ اول. تهران: ماهتاب. ۱۳۸۰.

۲. روشنی‌پور مینا، حبیب‌زاده فرخ. بررسی میزان مشارکت ایران در پژوهش‌های پرستاری طی ۵ سال گذشته. مجموعه مقالات اولین همایش سراسری پرستاری ایران سال ۱۴۰۰. ۱۳۸۳. تهران: دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران. صفحه ۳۴.

۳. محمدی عیسی. پژوهش و چالش‌ها و چشم‌اندازها در پرستاری. مجموعه مقالات اولین همایش سراسری پرستاری ایران سال ۱۴۰۰. ۱۳۸۳. تهران: دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران. صفحات ۵۷ تا ۵۸.

٤. تبری‌خمیری رسول. توصیف تجارب پرستاران از شایستگی حرفه‌ای. پایان‌نامه دکترا. تبریز: دانشکده پرستاری و مامایی. دانشگاه علوم پزشکی تبریز. ۱۳۸٤.

۵. سلیمانی محسن، قدس علی‌اصغر، ابراهیمیان عباس‌علی. بررسی میزان استفاده از نتایج تحقیقات پرستاری در بالین. مجموعه مقالات اولین همایش سراسری پرستاری ایران سال ۱۴۰۰. ۱۳۸۳. تهران: دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران. صفحه ۴۲.

٦. ولی‌زاده فاطمه، قاسمی فاطمه. بررسی موانع بکارگیری نتایج تحقیقات پرستاری از دیدگاه پرستاران بیمارستان‌های آموزشی خرم‌آباد. مجموعه مقالات اولین همایش سراسری پرستاری ایران سال ۱۴۰۰. ۱۳۸۳. تهران: دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران. صفحه ۴۲.

7. World Health Organization (WHO). Disability-Adjusted Life Year (DALY). [cited 2006 Jul 16]. Available from: http://www.who.int/healthinfo/boddaly/en/index.html

۸. ابوالحسنی فرید. مدیریت برنامه‌های تندرستی.به دست آمده در تاریخ ۱۶ فروردین ۸۵. قابل دسترسی در: http://www.elib.hbi.ir/persian/PUBLIC_HEALTH_EBOOK/07_01.htm

۹. صفری سعید. در ترجمه: گزارش جهانی سلامت سال ۲۰۰۳: ساختن آینده. سازمان جهانی بهداشت (مؤلف). تهران: مؤسسه فرهنگی ابن‌سینای بزرگ. ۱۳۸۳.

10. Estabrooks CA. Will Evidence-based nursing practice make practice perfect? Can J Nurs Res 1998; 30(1): 15-36.

11. Bonell C. Evidence-based nursing: a stereotyped view of quantitative and experimental research could work against professional autonomy and authority. J Adv Nurs 1999; 30(1): 18-23.

12. Retsas A. Barriers to using research evidence in nursing practice. J Adv Nurs 2000; 31(3): 599-606.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-20]

13. Bayley EW, Richmond T, Noroian EL, Allen LR. A delphi study on research priorities for trauma nursing. Am J Crit Care 1994; 3(3): 208-16.

14. Sarna L, Lillington L. Tobacco: an emerging topic in nursing research. Nurs Res 2002; 51(4): 245-53.

۱۵. رحیمی‌موقر آفرین، شریفی ونداد، محمدی محمدرضا، سهیمی‌ایزدیان الهه، نجاتی‌صفا علی‌اکبر، رادگودرزی رضا و همکاران. مشارکت پرستاران و ماماها در پژوهش‌های بهداشت روان کشور. مجموعه مقالات اولین همایش سراسری پرستاری ایران سال ۱۴۰۰. ۱۳۸۳. صفحه ۲۸.

16. Sedlak C, Ross D, Arslanian C, Taggart H. Orthopaedic nursing research priorities: a replication and extension. Orthop Nurs 1998; 17(2): 51-8.

۱۷. فروزان‌آتش‌زاده شوریده، برزآبادی‌فراهانی زیبا، خزایی ناهید، زهری‌انبوهی سیما، عزتی ژاله، بیتا عماد. در ترجمه: اصول مراقبت از بیمار: نگرشی جامع بر پرستاری. دوگاس بورلی ویتر (مؤلف). چاپ اول. تهران: گلبان. ۱۳۸۲.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-20]

Are Nursing Students' Thesis Topics in Accordance with Burden of Diseases as Disability Adjusted Life Years in Iran?

Heravi Karimooi M, Aein F, Ahmadi F, Tootoonchi M

Abstract

Introduction: *Research is the basis of nursing and should be in accordance with society's health needs. The purpose of this study was to determine whether the master theses' subjects in nursing conform to the burden of diseases as Disability Adjusted Life Years (DALYs).*

Methods: *In this comparative study, 373 researches registered in the lists of school libraries or university web sites as master degree theses in nursing during 2000-2005, were investigated. Then, their subjects were compared with the etiology of burden of diseases as Disability Adjusted Life Years in Eastern Mediterranean Region published in World Health Organization Report in 2003.*

Results: *The proportion of theses' topics and the etiology of burden of diseases, including intentional and unintentional accidents, sensory disorders, congenital anomalies, gastrointestinal and dental diseases, respiratory diseases , nutritional deficiencies and endocrine disorders was less than optimum. In contrast, the proportion of theses' topics on cardiovascular, genitourinary, dermatology and musculoskeletal diseases, diabetes mellitus, neoplasms and maternal and antenatal problems was more than the related DALYs. In addition it was optimum for neuropsychological disorders.*

Conclusion: *Most theses' topics were in accordance with this health index. Considering the high number of theses concerning maternal situation, specially ante-natal problems and also, urogenital tract, it is suggested to avoid this over attention and consider other topics such as accidents and their burden more, in doing research and thesis.*

Key words: Research, Nursing, Thesis, Master degree, Burden of Disease, DALYs.

Address: Fereshteh Aein, Nursing Department, School of Medicine, Shahed University of Medical Sciences, Tehran, Iran. E-mail: fereshtehaein@yahoo.com

Iranian Journal of Medical Education 2006; 6(1): 117-123.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-20]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-20]